

УДК 316.6

О. Туревич

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя

ПРО ДОСВІД ПРОЯВУ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ

O.Turevych

ABOUT THE EXPERIENCE OF ADOLESCENT'S AGGRESSIVE BEHAVIOUR EXPRESSION

Агресивна реакція особи юнацького віку у відповідній психоемоційній ситуації спілкування може проявлятися як одноактна дія. У такому випадку визначити ступінь цієї реакції та встановити її тривалість в часі і на підставі цього характеризувати її носія як агресивну особу неможливо. На нашу думку в основі критерію розмежування агресивної особи від не-агресивної доцільно використовувати поняття «досвід».

В психологічному дослідженні поняття досвіду дозволяє визначити періодичність проявів вербальної чи фізичної агресії, її тривалість в часі, стереотипність агресивної дії і т.п. На підставі розгляду таких ознак агресивної реакції та прийняття до уваги цих результатів при формуванні рішення можливе об'єктивне визначення типу соціальної поведінки юнака чи дівчини як агресивний, або навпаки миролюбивий.

Приймаючи участь в житті тої, чи іншої соціальної групи, знаходячись під впливом відповідних групових норм поведінки та їх модифікаціями в конкретних життєвих ситуаціях особа даної вікової категорії набуває відповідних навичок поведінки. Такий процес формування і надалі прояву вже наявних способів поведінки перетворює життя у накопичення та збагачення конкретного досвіду психоемоційної чи фізичної реакції конкретної особи. Оскільки індивідуальна (чи групова) агресивна активність особи засвідчується реалізацією регульованих навичок та вмінь, то в цьому проявляється її досвід агресивної поведінки. Причому мова йде не про стан афективної дії, а про усвідомлену, цілеспрямовану, тобто регульовану ситуацію досвіду прояву девіантної поведінки.

Прийнявши до уваги міркування Осницького О.К. щодо структури регуляторного компонента досвіду і виділення його в самостійний об'єкт психологічного дослідження [1]. Ми можемо зауважити, що досвід агресивної поведінки структурований такими компонентами: ціннісний досвід, пізнавальний досвід як постійне осмислення вчинків (своїх та чужих), операційний, технологічний досвід по втіленню своїх практичних навичок в дії. Зазначаємо також, що названий автор до основних компонентів регуляторного досвіду також відносить і досвід співробітництва, завдяки якому досягається «несумарний» ефект об'єднання зусиль декількох осіб по реалізації поставленої мети поведінки [1]. Однак, даний компонент ми не схильні включати до досвіду агресивної поведінки особи юнацького віку.

1. Осницкий А.К. Регуляторный опыт, субъектная активность и самостоятельность человека. Часть 1. [электронный ресурс] //Психологические исследования: Электронн. науч. журн. 2009№ 5(7).